

PROGRAM USPOSABLJANJA KANDIDATOV ZA VOZNIKE MOTORNIH VOZIL

TEORETIČNI DEL USPOSABLJANJA

SPLOŠNI DEL	UČNA TEMA
<i>Pravila o varnosti cestnega prometa</i>	Načela cestnega prometa; Dolžnostno ravnanje v prometu; Prometni predpisi (prometni znaki, vključno z oznakami, posebnimi svetlobnimi in zvočnimi signali; pravila prednosti; omejitve hitrosti).
<i>Voznik</i>	Pomembnost previdnosti in primernih odnosov do drugih udeležencev v prometu; Zaznavanje, presoja in odločanje (reakcijski čas); spremembe vedenja v prometu zaradi vpliva alkohola, drog in zdravil, razpoloženja in utrujenosti.
<i>Cesta</i>	Načela o upoštevanju varnostne razdalje med vozili; zavorne poti in oprijemanja cestišča v različnih cestnih in vremenskih pogojih; Dejavniki tveganja pri vožnji, povezani z različnimi voznimi pogoji (spremembe voznih pogojev z vremenom, dnevom ali nočjo); Značilnosti različnih vrst cest in z njimi povezane zakonske zahteve.
<i>Drugi uporabniki cest</i>	Dejavniki tveganja, povezani s pomanjkanjem izkušenj drugih udeležencev v prometu in z najbolj ranljivimi kategorijami uporabnikov, kot so otroci, pešci, kolesarji in ljudje z zmanjšano mobilnostjo; Tveganja, povezana z gibanjem in vožnjo različnih vrst vozil z različnimi vidnimi polji njihovih voznikov.
<i>Mehanski vidiki v zvezi s prometno varnostjo</i>	Pozornost na nivoju olja v motorju, lučeh, smernih kazalcih, zvočnih in opozorilnih napravah, kontrolnih lučeh na armaturni plošči, stanju pnevmatik, krmilnem mehanizmu in pogonskih verigah; Prepoznavanje najpogostejših napak na vozilu (na krmilnem, vzmetnem in zavornem sistemu, pnevmatikah, lučeh in smernih utripalkah, odsevniki, vzvratnih ogledalih, vetrobranskem steklu in brisalcih, izpušnem sistemu in varnostnih pasovih).
<i>Varnostni ukrepi pri vozilu</i>	Varnostna oprema vozila (uporaba varnostnih pasov in opreme za varnost otroka); Varnostni dejavniki, povezani z vozilom in njegovimi potniki.
<i>Uporaba vozila v odnosu do okolja</i>	Predpisi, ki se nanašajo na uporabo vozila v odnosu do okolja (pravilna uporaba zvočnih opozorilnih naprav, zmerna poraba goriva, omejitve emisij onesnaževalcev)
<i>Splošna pravila in predpisi</i>	Predpisi, ki se nanašajo na uradne dokumente, potrebne za uporabo vozil; Splošna pravila, ki določajo vedenje voznika v primeru nesreče (postaviti varnostni trikotnik in sprožiti alarm), in ukrepi pomoči žrtvam v prometni nesreči, kadar je to potrebno.
DODATNI DEL	UČNA TEMA
<i>Kategorije A, A1, H</i>	Uporaba zaščitnih potrebščin (oblačila, obutev, čelada, rokavice); Vidnost voznikov motornih koles in koles z motorjem za druge uporabnike cest; Dejavniki tveganja, ki se nanašajo na različne pogoje na cesti (posebna pozornost spolzkim delom, kot so pokrovi odtočnih kanalov, tramvajski in železniški tiri, talne označbe); Mehanski vidiki v zvezi s prometno varnostjo (dodatna pozornost na stikalu za ustavitev v sili).

<i>Kategorije C, C+E, D, D1, D+E, D1+E</i>	Pravila o trajanju vožnje, odmorih in počitkih; Uporaba opreme za registriranje; Uporaba nadzorne naprave za kontrolo dela voznika in gibanja vozila v cestnem prometu (tahograf); Pravila glede vrste prevoza blaga ali potnikov v cestnem prometu; Dokumenti v vozilu in transportni dokumenti (za notranji in mednarodni prevoz blaga in potnikov v cestnem prometu); Ravnanja v primeru prometne nesreče (ukrepi po nesreči ali podobnem dogodku, vključno z ukrepanjem v sili - evakuacija potnikov); Varnostni ukrepi, ki jih je treba sprejeti med odstranjevanjem in zamenjavo koles; Pravila o teži in dimenzijah vozil; Oviranje vidnega polja zaradi lastnosti vozil; Varnostni dejavniki glede obremenitve vozil – nadzor tovora (nalaganje in pričvrstitev), težave z različnimi vrstami tovora (tekočine, viseči tovari ...), natovarjanje in raztovarjanje blaga in uporaba opreme za natovarjanje (samo kategoriji C in C+E); Voznikova odgovornost glede prevoza potnikov; udobje in varnost potnikov, prevoz otrok (samo kategorije D, D1, D+E, D1+E); Načela konstrukcije in delovanja motorjev z notranjim izgorevanjem, motornih tekočin (motorno olje, hladilna tekočina, tekočina za hidravlične mehanizme, tekočina za pranje vetrobranskega stekla), sistema izgorevanja goriva, električnega sistema, sistema vžiga, prenosa (sklopke, menjalnika ...); Podmazovanje in zaščita pred zmrzovanjem; Načela konstrukcije, montaže in pravilne uporabe pnevmatik ter skrb zanje; Delovanje in dnevno vzdrževanje servo sistemov za zaviranje in krmiljenje, ter uporaba sistema pri blokiranju koles; Delovanje in dnevno vzdrževanje sistemov sklopk (samo kategorije C+E; D+E in D1+E); Metode za določanje vzrokov okvar; Preventivno vzdrževanje vozil in potrebna tekoča popravila; Voznikova odgovornost glede prevzema, prevoza in dobave blaga v skladu z dogovorjenimi pogoji (samo kategoriji C in CE).
<i>Kategoriji F, G</i>	Varnostni ukrepi, ki jih je treba sprejeti med odstranjevanjem in zamenjavo koles; Pravila o teži in dimenzijah vozil; Oviranje vidnega polja zaradi lastnosti vozil; Varnostni dejavniki glede obremenitve vozil – nadzor tovora (nalaganje in pričvrstitev), težave z različnimi vrstami tovora (tekočine, viseči tovari ...); Podmazovanje in zaščita pred zmrzovanjem (samo kategorija F); Načela konstrukcije, montaže in pravilne uporabe pnevmatik ter skrb zanje (samo kategorija F); Delovanje in dnevno vzdrževanje servo sistemov za zaviranje in krmiljenje, ter uporaba sistema pri blokiranju koles; Metode za določanje vzrokov okvar; Preventivno vzdrževanje vozil in potrebna tekoča popravila; Varno delo s traktorji in njihovimi priključki (samo kategorija F); Varno delo z delovnimi stroji, motokultivatorji in njihovimi priključki (samo kategorija G).

PRAKTIČNI DEL USPOSABLJANJA

SPLOŠNI DEL	UČNA VAJA Z NALOGAMI ZA DOKAZOVANJE
<i>1. učna stopnja:</i> Kandidat za voznika se mora <i>pripraviti za varno vožnjo</i>, tako da: Kandidat za voznika mora biti sposoben <i>uporabljati naprave za upravljanje vozila</i>, to je: <i>za naslednje:</i> Kandidat za voznika mora biti sposoben <i>uporabljati sekundarne naprave za upravljanje vozila</i>, kot so:	1.1 Preveri stanje pnevmatik, luči, odsevnikov, krmilnega in zavornega sistema, smernih utripalk in zvočnih opozorilnih naprav; Nastavi sedež tako, da doseže pravilen položaj sedenja; Nastavi vzvratna ogledala in pripne varnostne pasove; Preveri, da so vrata zaprta. 1.2 – volan, – pedal za plin, – sklopko, – prestave, – ročno in nožno zavoro; 1.3 Zagon motorja in gladko speljevanje (po ravni površini, navkreber in navzdol); 1.4 Pospeševanje do ustrezne hitrosti ob menjavanju prestav, pri čemer mora biti sposoben obdržati ravno linijo; 1.5 Prilagoditev hitrosti za zavijanje na levo ali desno, po možnosti na omejenem prostoru, pri čemer mora ohraniti nadzor nad vozilom; 1.6 Vožnjo vzvratno v ravni liniji in vožnjo vzvratno levo ali desno v ovinek, tako da ostane v pravilni smeri; 1.7 Obračanje vozila v nasprotno smer z uporabo vožnje naprej in vzvratne vožnje; 1.8 Pravilno zaviranje za zaustavitev vozila, in če je potrebno, za zaustavitev v sili; 1.9 Parkiranje vozila in zapustitev parkirnega prostora (vzporednega, poševnega ali pod pravim kotom) tako naprej kot vzvratno, na ravni površini, navzdol ali navkreber. 1.10 Naprave za čiščenje, za sušenje in za odmrzovanje vetrobranskega stekla, klimatizacijo, luči vozila.

2. učna stopnja: Kandidat za voznika mora biti v normalnih prometnih razmerah sposoben popolnoma varno <i>izvesti vsa običajna manevriranja in storiti vse potrebno, da zagotovi varnost</i>, tako da: Kandidat za voznika mora prav tako imeti <i>spretnosti</i>, da:	2.1 Spremlja in opazuje (vključno z uporabo vzratnih ogledal) potek ceste, oznake, znake in morebitne ali dejanske nevarnosti; 2.2 Z uporabo dovoljenih sredstev komunicira z drugimi udeleženci v prometu; 2.3 Ustrezno predvideva in reagira v dejanskih nevarnih situacijah; 2.4 Upošteva prometne predpise in navodila policije in prometnih redarjev; 2.5 Spoštuje in upošteva druge udeležence v prometu. 2.6 Odpelje od robnika in/ali s parkirnega prostora; 2.7 Svoje vozilo na cesti pravilno usmerja in hitrost prilagodi razmeram v prometu, poteku in nagibu ceste; 2.8 Ohrani primerno razdaljo med vozili; 2.9 Menja pasove; 2.10 Pelje mimo parkiranih ali stoječih vozil in ovir; 2.11 Pelje mimo nasproti vozečih vozil, tudi na ozkih mestih; 2.12 Prehiteva v različnih situacijah; 2.13 Se približa železniškemu prehodu in ga prečka; 2.14 Se približa križišču in ga prečka; 2.15 Zavije levo ali desno v križišču ali zapusti cestišče; 2.16 Se prepriča o varnosti, ko zapušča svoje vozilo.
3. učna stopnja: Kandidat za voznika mora biti sposoben <i>varnega obnašanja na različnih vrstah cest in v različnih pogojih vožnje</i>:	3.1 Cesta zunaj naselja (makadam, asfalt); 3.2 Cesta, rezervirana za motorna vozila; 3.3 Avtocesta; 3.4 Vreme (deževno, zimsko); 3.5 Svetloba (sončno, mrak, noč); 3.6 Gostota prometa (tekoča, stojеча).

DODATNI DEL	UČNA VAJA Z NALOGAMI ZA DOKAZOVANJE
<i>Kategorije A, A1, H:</i> Kandidat za voznika vozil navedenih kategorij mora <i>znati</i>:	A./A1./H.1 Namestiti svojo zaščitno čelado in preveriti druge varnostne naprave na vozilu; A./A1./H.2 Odstraniti vozilo s stojala in ga premakniti brez pomoči motorja s hojo ob vozilu; A./A1./H.3 Parkirati vozilo na njegovo stojalo; A./A1./H.4 Izvesti obrat U; A./A1./H.5 Se nagniti pri zavijanju; A./A1./H.6 Ohraniti ravnotežje vozila pri različnih hitrostih, vključno z nizko hitrostjo in ob različnih pogojih vožnje, tudi pri vožnji sopotnika.
<i>Kategorije B, B+E, C, C+E, D, D+E, D1, D1+E, F:</i> Kandidat za voznika vozil navedenih kategorij mora <i>poznati</i> naslednje:	B/B+E/C/C+E/D/D+E/D1/D1+E/F.1 Varnostne dejavnike, povezane z nakladanjem vozila oziroma vstopanjem in izstopanjem potnikov.
<i>Kategorije B+E, C+E, D+E, D1+E, F:</i> Kandidat za voznika vozil navedenih kategorij mora biti <i>sposoben</i>:	B+E/C+E/D+E/D1+E/F.2 Priklopiti in odklopiti priklopnik ali polpriklopnik z vlečnim vozilom.
<i>Kategorije C, C+E, D, D+E, D1, D1+E:</i> Kandidat za voznika vozil navedenih kategorij mora pokazati <i>poznavanje in razumevanje</i> naslednjih področij: Poleg tega mora <i>znati</i>:	C/C+E/D/D+E/D1/D1+E.3 Zmanjšano vidno polje voznika in drugih udeležencev v prometu zaradi lastnosti njihovega vozila; C/C+E/D/D+E/D1/D1+E.4 Vpliv vetra na smer vozila; C/C+E/D/D+E/D1/D1+E.5 Predpisi o teži in dimenzijah vozila; C/C+E/D/D+E/D1/D1+E.6 Predpisi o vožnji in počitku ter uporabi tahografov; C/C+E/D/D+E/D1/D1+E.7 Načela zavornih sistemov in regulatorjev hitrosti; C/C+E/D/D+E/D1/D1+E.8 Previdnost pri prehitevanju zaradi nevarnosti poškrbitve z vodo ali blatom; C/C+E/D/D+E/D1/D1+E.9 Branje avtokarte; C/C+E/D/D+E/D1/D1+E.10 Preveriti sistem servokrmiljenja in servozavor; C/C+E/D/D+E/D1/D1+E.11 Uporabljati različne zavorne sisteme; C/C+E/D/D+E/D1/D1+E.12 Razen zavor uporabiti tudi druge sisteme za zmanjšanje hitrosti; C/C+E/D/D+E/D1/D1+E.13 Prilagoditi smer zavijanja glede na dolžino in višino vozila.

<i>Kategoriji D, D1:</i> Kandidat za voznika vozil navedenih kategorij mora pokazati <i>poznavanje</i> naslednjih področij:	D/D1.14 Predpisi, ki se nanašajo na potnike; D/D1.15 Ravnanje v primeru nesreče; D/D1.16 Posebni varnostni ukrepi za vozilo.
<i>Kategorija F:</i> Kandidat za voznika vozil navedene kategorije mora pokazati <i>poznavanje in razumevanje</i> naslednjih področij:	F.3 Zmanjšano vidno polje voznika in drugih udeležencev v prometu zaradi lastnosti njihovega vozila; F.4 Predpisi o teži in dimenzijah vozila; F.5 Načela zavornih sistemov in regulatorjev hitrosti; F.6 Uporabljati različne zavorne sisteme; F.7 Razen zavor uporabiti tudi druge sisteme za zmanjšanje hitrosti; F.8 Prilagoditi smer zavijanja glede na dolžino in višino vozila.